

Република Србија
Основна школа "Краљ Александар I"

Дел. бр. 2213/2017
23. 11. 2017 год
Пожаревац

ОСНОВНА ШКОЛА „КРАЉ АЛЕКСАНДАР I“

Пожаревац, Симе Симића бр. 3

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Дел. бр. 22/13/2017
23.11. 2017. год.

ПОЖАРЕВАЦ

На основу члана 28. Закона о заштити од пожара (Сл.гласник РС бр.111/09, 20/15.) и чл. 57. став 1. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања (Сл.Гл.РС број:72/09...68/2015), Школски одбор основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца на седници школског одбора, дана 23. 11. 2017 године донаси:

**ПРАВИЛА
ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЗА
Основну школу „Краљ Александар I“ из Пожаревца**

САДРЖАЈ

Привредно друштво односно друго правно или физичко лице, које је власник односно корисник пословних, индустриских и објекта јавне намене и слободностојећих гаража, а који нису у обавези да имају План заштите од пожара према члану 27. овог закона, као и објеката у трећој категорији угрожености од пожара, и стамбене зграде доносе Правила заштите од пожара која обухватају:

- 1) Организацију технолошких процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење;
  - 2) Защиту од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара;
  - 3) План евакуације и упутства за поступање у случају пожара;
  - 4) Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара;
  - 5) Права, обавезе и одговорности запослених за спровођење превентивних мера заштите од пожара;
  - 6) Прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта.
- (2) Тачке 2), 4), 5) и 6) из става 1. овог члана не односе се на обавезе стамбене зграде;
- (3) План евакуације и упутства за поступање у случају пожара из става 1. тачка 3) овог члана морају бити истакнути на видљивом месту;
- (4) Субјекти из става 1. овог члана дужни су да поступају по прорачунима из Правила заштите од пожара.

План евакуације и упутства за поступање у случају пожара из става 1. тачка 3. овог члана морају бити истакнути на видљивом месту.

ЦИЉ ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Ова процедура дефинише одговорности и активности из домена заштите од пожара у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца, поступци и мере за осигуравање брзог деловања у односу на евентуално настали пожар у просторијама основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, примена начина евакуације и спасавања за случај потребе како угрожених лица тако и материјалних добара.

Базира се на анализи чињеничног и предвиђеног стања угрожености од објекта од пожара, експлозије и опасних материјала.

- 1. Организација технолошких процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење.**

Основна школа „Краљ Александар I“ из Пожаревца је установа за образовање и васпитање деце.

ПОСЕБНОСТИ РАДНОГ МЕСТА И ПРОЦЕСА РАДА

Основна делатност и опис објекта

У Школи се реализује наставни план и програм за основно образовање.

Школски простор

Школске зграде

Основна школа „Краљ Александар I“ из Пожаревца налази се у Граду Пожаревцу улица Симе Симића 3, и припада Браничевском округу.

Васпитно-образовни објекат матична школа у Пожаревцу, зграда укупне површине око 2500 m^2 , а располаже следећим просторијама:

Школа поседује 10 учионица за млађе разреде, 12 кабинета за старије разреде, салу за физичко васпитање, свечану салу, кабинет за корективну гимнастику, библиотеку. Подручна одељења не постоје.

– Учионице у школи су опремљене савременом техником: 11 паметних табли и пратећа опрема, распоређених по учионицама. Све учионице будућих првака су опремљене паметним таблама.

– У школи постоји целодневни боравак коју реализују 2 учитеља.
– Школа поседује сопствену кухињу у којој се свакодневно припрема ужина, као и доручак и ручак за ученике који похађају боравак.

- учионица са пратећим просторијама;** правилно руковање опремом, могућ пожар код чврстих горивих материјала, штитити водом, прахом C,
- радионица запослених и практичну наставу:** правилно руковање машинама и

алатом који се користе у радионицама за оправку ситног инвентара, опреме у школи, правилно ускладиштавање резервних делова, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити водом, прахом С

- **специјализована учионица за библиотеку;** правилно руковање, архивирање књига и осталог горивог материјала, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити водом, прахом С, (дрво, папир, текстил и сл). За гашење пожара класе А, као средство се користи вода са и без додатака, а изузетно пена или прах.
- **специјализована учионица са рачунарском опремом за рачунарство и информатику;** правилно руковање опремом која је под ел.напоном, редовно одржавање рачунара и осталом опремом, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити халонима, угљен-диоксидом.
- **специјализована учионица за биологију;** пожари чврстих запаљивих материја често органске природе при чијем горењу се формира жар.(дрво, папир, слама, текстил, угља и сл). За гашење пожара класе А, као средство се користи вода са и без додатака, а изузетно пена или прах.
- **кухиња;** пожари запаљивих течности, или утечљиве чврсте материје (пожари без жара, биљна уља, масти и сл), могућност пожара на грејним телима, опасност од ТНГ боца од којих се не сме користити више од 2 боце капацитета од по 10kg.
За гашење пожара класе »В, С«, као средство за гашење се користи пена, суви прах, и угљендиоксид.
- **канцеларије приземља школе намењена за рад са групама ученика;** пожари чврстих запаљивих материја (дрво, папир, текстил и сл). За гашење пожара класе А, као средство се користи вода са и без додатака, а изузетно пена или прах.
- канцеларије директора, секретара и стручног сарадника (педагога)
- зборница за наставнике са пратећим просторима (за пријем родитеља, санитарни чвор и друго) .
- просторије за рачуноводствене и административне послове
- просторије за раднике на одржавању хигијене
- просторије за смештање наставних средстава (адаптирана и за рад фото секције)
- просторија за пресвлачење приликом извођења практичне наставе

Објекти за образовно-васпитни рад ван школске зграде;

Око школске зграде налази се велико двориште. Део тог дворишта заузима уређени школски парк површине око 1000m² који је богат зеленилом и представља веома пријатан простор.

Кадровски услови рада

У Школи је ове школске године запослено 79
Укупан број ученика у школи је 940.

Укупан број ђака и запослених је 1019.

Материјали од којих се састоје грађевинске целине у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца су:

Подови су од бетона, подна плоча у објектима је хидроизоловани кондор, без термоизолације, у 16 учионица је прекривено дрвеним ламинатом, фасадни носећи зидови су од опеке дебљине 30цм, са спољне стране је омалтерисано и обојено фасадном бојом. Кровна конструкција је бетонска, коси кров покривен црепом.

Објекти се састоје од следећих организационо-технолошких и пословних целина у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца:

Са противпожарног аспекта нарочито су битне 3 функционално повезане целине:

- Објекат школе; Учионице – Канцеларијско административни део, сала
- Учионице - административни део приземље – спрат 1 и 2
- Школа - кухиња – терпезарија као издвојен објекат у склопу школског дворишта

Сви објекти који се користе у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца не спадају у високе објекте, односно спратност објекта је ПО+П+2 и спадају у „ниске“ објекте.

Сви објекти у целини категорисани су и спадају у трећу категорију угрожености од пожара.

Степен опасности према пожару за ову врсту објекта школе је II.

Категорија технолошког процеса према угрожености од пожара је К4 (према елаборату ЗОП-а).

Сви угађени материјали и опрема у школи поседују одговарајуће атесте производњача.

Објекти располажу са хоризонталним и вертикалним путевима (ходници) за евакуације, евакуациони излази без паник расвете.

Тактика гашења пожара

До свих објекта је израђена асфалтна комуникација и несметан је прилаз ватрогасним јединицама у случају интервенције, проходни су током целе године, довољне ширине и носивости са уконпонованим пешачким стазама.

У евентуално насталом пожару, могућност стизања ВСЈ Пожаревац је око 5 минута од времена дојаве.

Сви објекти и сва службена возила располажу са ПП апаратима за почетно гашење пожара, типа S и CO2.

Станеље електричних инсталација су у исправном стању и подлежу редовном стручном периодичном прегледу и испитивању.

Тактика гашења пожара помоћу усвојених апарата.

Гашење пожара

Обука се састоји од:

- теоретског дела,
- практичног дела – демонстрирање употребе апаратса и средстава за гашење пожара са којима се располаже у објектима правног лица и
- практичне провере знања.

Од запаљивих материјала у објектима се налази:

-папир, дрво, ламинат, мање количине биљног уља за припрему хране, пластика, текстил, машине и алати за оправку, електронска опрема, и остали ситан инвентар.

Основна вредност SOP за IJ 1 и NJ 1, P2 је III.

На основу угађених материјала, према СРПС У.Ј.1.240, закључује се да отпорност поједињих делова конструкције задовољава.

Степен угрожености технолошког процеса делатности која се одвија у оквиру делатности основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

У простору који је намењен кухињи, магацину резервних делова, налазе се термотехнички уређаји, припрему хране и остале машине, спрave и уређаји који се користе у школске сврхе.

Просторије су тако дефинисане и опремљење да задовоље услове намене.

У посебном делу ових Правила сви запослени у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца морају се упознати са опасностима које су присутне у пословном простору, који припадају групи просторија у којима се скupља већи број људи и деце, као и са поступком брзе и ефикасне евакуације из пословног простора и објекта школе.

У пословном простору највише је у употреби, коришћењу и ускладиштењу материјали који су склони паљењу и горењу (грејна тела у кухињи, дрво, пластика, текстил, папир, архива и слични материјали). Због тога се посебна пажња у пословном простору даје начину и поступцима безбедног коришћења, складиштења и чувања ових материјала, као и обучавању свих запослених радника и ученика школе са превентивним мерама и употребом повољних средстава за гашење пожара класе "А, Б".

У радионици и простору за кухињу у употреби су дрво, масти, биљно уље, које су склоне паљењу и горењу. Због тога се посебна пажња даје начину и поступцима безбедног коришћења, складиштења и чувања ових запаљивих материјала, као и обучавању свих запослених радника и ученика, а посебно радника који раде у кухињи, радионици школе, котларници, магацину резервних делова, са превентивним мерама и употребом повољних средстава за гашење пожара класе "А, Б".

Собе за боравак ученика, учионице, играонице и сличне просторије у којима бораве деца не могу бити у сутерену или подземним етажама.

Објекти дужине веће од 35м, морају имати најмање два степеништа медусобно удаљена најмање 25м и тако изведена да се спречи истовремено задимљавање.

Делови простора школе организавани су као прилагођен условима намене, учионице, фискултурна сала, свечана сала, административни простор са пратећим санитарним простором. У административним просторијама се налазе рачунарска и биротехничка опрема са пратећим канцеларијским материјалом.

У просторијама за боравак ученика налази се намештај од дрвета, текстила и пластике.

У простору који је намењен кухињи налазе се термотехнички уређаји који служе за припрему хране, док се у трпезарији налазе столови и столице од дрвета и метала.

Просторије су тако дефинисане и опремљење да задовоље услове намене.

Заштита од директног напона је изведена правилним избором и постављањем опреме, која при правилном руковању онемогућава додир делова под напоном.

Због тога посебна пажња се даје начину и поступцима безбедног коришћења електричних уређаја, начину искључивања напајања.

Објекат школе има 4 излаза која директно воде у отворени простор круг школе.

Објекти се састоје од следећих организационо-технолошких и пословних целина:

Са противпожарног аспекта нарочито су битне 2 функционално повезане целине:

- Канцеларијско – административни део
- Технички део – учионице

Сви објекти располажу са ПП апаратима за почетно гашење пожара, типа S, као и унутрашњом хидрантском мрежом.

Стање електричних инсталација су у исправном стању и подлежу редовном стручном прегледу и испитивању.

Објекти основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца поседује громбранску инсталацију, која се периодично испитује.

Школа не располаже ручном и аутоматском дојавом пожара.

При обављању процеса рада користи се:

- канцеларијска опрема: канцеларијски школски намештај (радни и конференцијски столови, витрине, ормани, полице и рафови и сл.), рачунарска опрема (компјутери фиксни и преносиви, штампачи, скенери...), факс, телефони (фиксни, мобилни), копир апарати;
- машине и алати који се користе у школи, ручни алати на електрични погон (ручни циркулар, убодна тестера, бушилица, електрични апарат за заваривање, брусилица и сл.) ручни алати (кључеви, шрафцигери, клешта, чекић итд.);

- машине и алат који се користи у радионици, обраду метала или дрвета, пластичних маса и сл.
- средства за одржавање хигијене;

Од запаљивих материја у објекту се налази:

- Папир,
- Дрво и плоче од дрвета (панел-плоче, шпер-плоче, иверица, сирова (бојена) и оплемењена, медиапан, паркет, лесонит и сл.),
- Текстил, скј, еко кожа, мебли и пластифицирана платна,
- биљна уља,
- угља,
- мале количине запаљивих течности (уља, смоле, разређивачи, нафта),

У објекту постоји могућност настанка пожара класе А, Б.

У циљу утврђивања одговарајуће организације и предузимања мера потребних за успешно функционисање и спровођење заштите од пожара, Одељења за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова, врши категоризацију објекта, делатности и земљишта према угрожености од пожара у зависности од технолошког процеса који се у њима одвија; врсте и количине материјала који се производи, прерађује или складиши; врсте материјала употребљеног за изградњу објекта; значаја и величине објекта и врсте биљног прекривача.

Инспекцијским надзором није извршена категоризација објекта, на основу члана 23. Закона о заштити од пожара (Сл. Гласник бр. 111/2009, 20/15), а у складу са Уредбом о разврставању објекта, делатности и земљишта у категорије угрожености од пожара ("Службени гласник РС", бр. 76/2010), тако да је утврђено у коју категорију угрожености од пожара, објекат спада у трећу категорију угрожености.

На основу максимално допуштеног времена евакуације и броја људи који се могу наћи у објектима у моменту избијања пожара, пројектом су одређене ширине коридора евакуације, број степеништа, пролаза и врата. Знаци обележавања евакуационих путева означени су зеленом бојом у складу са стандардима (SRPS ISO 3864,6309,11428,7239).

Опремљеност просторија

Све просторије углавном одговарају прописаним нормативима, као и прописно обележене.

Грејање просторија

Грејање у школи је централно, топлом водом, из подстанице Топлификације.

Школска кухиња

Кухиња је одвојена просторија од трпезарије и оне су у функцији, где се врши припрема и обедовање хране.

Пожарна угроженост

Опасности које постоје су највише у преподневном и поподневном радном времену када се због присуства већег броја деце и људи у објектима стварају се опасности које се јављају од избијања пожара, а то су:

- од електричних инсталација и термотехничких инсталација, канцеларијске опреме и материјала.
- пушења и употребе отвореног пламена,
- заваривање, резање и лемљење на привременим местима.

Мере да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен:

- стална контрола и периодична испитивања електричних и термотехничких инсталација,
- забрана пушења и употребе отворене ватре у просторијама и уклањање свог наприпадајућег запаљивог материјала,
- све радове заваривања на привременим местима вршити уз одобрења службе заштите од пожара, применом свих мера заштите.
- забрана складиштења материјала и смећа на не прописаним местима, како на отвореном, тако и у затвореном простору,
- у котларници, кухињи, магацинima, библиотекама, учионицама предвидети све прописане и одговарајуће мере заштите за складиштење чврстих горивих материја.

Посебне опасности везане за специфичност објекта:

1. Приликом рада у пратећим пословним просторијама присутан је велики број људи и деце максимум је око 1000 лица, у случају пожара могућа је паника и отажана евакуација из затвореног пословног простора. **Посебну пажњу обратити и увежбати због евакуације великог броја деце.**
2. Магацини, кухиња, котларница, посебне опасности од непрописног рада у и ван делокруга, као и самог складиштења опреме која се користи,
3. Опасност од пожара прети од електро и термотехничких инсталација
4. Највећа опасност од пожара и штетних продукта сагоревања од чврстих материјала, канцеларијског намештаја, папира, пластике, дрвета, ел.каблова и грађевинских конструкција.

Мере за смањење ризика приликом евакуације:

1. Све излазе који служе за евакуацију држати слободне и незакључане док има људи и деце.
2. Све пролазе за евакуацију држати слободне без предмета и материјала са видно обележеним смеровима евакуације.
3. Све излазе из објекта из пословних просторија обележити светиљкама које означавају излаз и које могу радити и приликом нестанка електричне енергије. (да имају резервни извор напајања електричном енергијом)
4. На видним местима треба поставити планове евакуације.

5. Обезбедити довољан број обучених људи за организацију безбедне евакуације.
6. Правилно едуковати трећа лица која се по било ком основу затекну у продавницама о евентуалном настанку пожара и увежбати план евакуације истих.
7. Периодични надзор свих просторија, поготову након рада.
8. Обезбедити и уградити стабилне системе за дојаву пожара (ручна и аутоматска).

Одређивање тј. процена угрожености од пожара за све објекте основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца

Ризик од избијања и ширења пожара је сведен на најнижу тачку.

Од експлозивних и запаљивих материјала у просторијама основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, се **користе**: запаљиве течности (бильна уља за припрему хране, остале запаљиве течности као што су Д-2, бензин запаљиве боје, лакови и разређивачи се **не користе**).

Фактори ризика

Одговарајућим избором конструктивних елемената, при изградњи објекта, односно правилним дефинисањем степена отпорности на пожар његових конструктивних елемената спречава се рушење конструкције објекта у пожару у потребном времену, те се на тај начин стварају услови битни за спасавање запослених, других лица и одвијања акције гашења пожара.

Процену пожарне угрожености и ризика дају следеће компоненте :

- 1 **Запаљивост** сировина и материјала који се налази у објекту,
- 2 **Пожарно оптерећење** чија величина зависи од количине вредности запаљивог материјала инвентара и врсте објекта,
- 3 **Опасност ширења**, преношења пожара одређена је поделом просторија тј. пожарних сектора и ватроотпорним зидовима, бројем спратова и комуникационих путева,
- 4 **Стварање дима и гасова** зависи од особина запаљивих материјала и може се знати да ли се ствара дим, као и загушујући и корозивни гасови при сагоревању,
- 5 **Уништење** зависи од осетљивости материјала, машина и уређаја а може доћи до делимичног и потпуног уништења,
- 6 **Концентрација вредности** која зависи од вредности материјала машина и уређаја и др,
- 7 **Опасност по људе** може потицати од дима, гасова, топлоте пожара, при томе је меродавна концентрација људства,
- 8 **Време интервенције** се састоји од три временска периода важна за гашење: време откривања пожара, време доласка ватрогасне јединице и време потребно за гашење.

Укупни пожарни ризик у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

$$R_0 = [(P_0 \times c) + P_k] \times B \times L \times 2 / W \times R_i$$

Где је :

R₀	Бројна вредност пожарног ризика
P₀	Коефицијент пожарног оптерећења садржаја објекта
c	Коефицијент сагорљивости садржаја објекта
P_k	Коефицијент пожарног оптерећења од материјала уgraђених у конструкцију објекта
B	Коефицијент величине и положаја пожарног сектора
L	Коефицијент времена активирања кашњења почетка гашења
W	Коефицијент отпорности на пожар носеће конструкције објекта
R_i	Коефицијент смањења ризика

Број лица у објекту се одређује према номиналним капацитетима поједињих просторија и условима да се оствари кретање без загушивања већег од 3 лица по м2 површине пода било где на коридорима за евакуацију.

2. Заштита од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара

Превенција заштите од пожара обезбеђује се планирањем и спровођењем превентивних мера и радњи тако да се што ефикасније спречи избијање пожара, а да се у случају избијања пожара ризик по живот и здравље људи и угрожавање материјалних добара као и угрожавање животне средине сведе на најмању могућу меру и пожар ограничи на самом месту избијања.

Основни циљ прописаних мера заштите од пожара јесте заштита живота људи, телесног интегритета, материјалних добара и животне средине.

Заштита од пожара се остварује преко превентивних мера заштите пре свега применом прописа и норми у одржавању свих инсталација у исправно и функционално стање. У објекту се налази мобилна опрема за гашење пожара (ватрогасни апарати), обука лица за употребу ватрогасних апаратови врши се редовно.

У делу евакуације сви излази и врата на њима урађени су тако да се отварају у смеру евакуације. Њихова ширина, број и проходност одговара броју људи који се могу наћи у објекту.

ОСНОВНИ ЗНАЧАЈ ПОЖАРА КАО ОПАСНОГ ДОГАЂАЊА

Пожар као опасни догађај може бити малог интезитета и на месту које не омогућава његово евентуално брзо ширење.

Пожар може бити већег интезитета са дужим временским трајањем на месту које омогућава релативно брже ширење.

Трајање обе варијанте пожара условљено је место настанка, количином и запаљивим карактеристикама материјала на којима је настало, учинком акције гашења пожара и др...

У оваквим ситуацијама опасност може изазвати критично деловање топлине, дима и отровних гасова као продуката пожара на присутна лица већ током првих минута трајања пожара.

Опасност може настати и у вези оштећења и уништења материјалних добара деловањем пожара и применом средстава и поступака гашења.

Опасност од бржег ширења пожара везана је за места где је више сконцентрисан гориви материјал, као и где има више дрвених површина.

Изненадни догађаји могу угрозити сигурност деце, запослених, и осталих лица која се затекну у објекту, па се мора организовати брза и ефикасна евакуација у случају њихових настанка.

Изненадни догађаји могу угрозити сигурност радника и других лица који се по билоком основу затекну у објектима основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, стога се мора организовати брза и ефикасна евакуација у случају њихових настанка.

Најчешћи изненадни догађаји са могућим последицама су:

1. потрес, који може изазвати уништење или оштећење објекта, закрчење путева за евакуацију, оштећење просторија, постројења, уређаја и инсталација као и повреде радника и других лица,
2. удар грома у случају неисправне громобранске инсталације, с последицама настанка пожара у објекту,
3. олујни ветрови и лед (град), који могу изазвати оштећење зграде, разбијање прозора, панику и повреде,
4. суша, која може изазвати нестанке или смањење санитарне и технолошке воде, смањење капацитета воде за гашење пожара,
5. поплаве, које могу изазвати поплављење приземних објеката, прекид енергетских инсталација, загађење питке воде,
6. велика висина снега и наноси, што може проузроковати рушење делова објекта и закрченост путева,
7. пожар, који може иззврати широке последице као што су: повреде радника, блокирање путева за евакуацију, задимљење просторија, оштећења и обрушавања делова објекта, инсталације, постројења и уређаја паника деце и радника и др.,
8. експлозија, настала од запаљивог гаса или течности, која директно може угрозити живот људи као и изазвати пожар у објекту,
9. технолошки поремећаји, испуштање запаљивих течности, гасова и опасних материја (хемикалија), експлозија или пуцање посуда под притиском и сл., што може иззврати повређивање, тровање запослених и осталих лица који се по било ком основу затекну у локалима, пожар, оштећење објекта, опреме и уређаја и др.,
10. остали изненадни догађаји (дизерзија, ратна деловања и сл.)
11. изненадни догађаји који настају кумултивним или узрочним деловањем унутрашњих и спољних фактора.

Организовање заштите од пожара

- а) Запослени задужени за организацију и спровођење превентивних мера заштите од пожара (послови и задаци)
  - б) Права и обавезе запосленог при спровођењу мера заштите од пожара.

Горење неке материје ће престати када се елиминише било који од услова који су потребни за сагоревање, тако да можемо казати да је гашење пожара процес, у чијем току деловањем средстава за гашење прекидамо процес горења. До престанка процеса горења долази у три случаја:

- ако одстранимо гориву материју
- ако горивој материји онемогућимо приступ кисеонику
- ако уклонимо извор паљења.

2.1 Средства за гашење пожара

- вода
- пена
- прах
- CO₂ угљендиоксид
- халони
- инерген
- приручна средства за гашење пожара.

Средства за гашење пожара су материје које се употребљавају за заустављање процеса горења на најбржи могући начин. Она морају да испуне неке опште услове и то:

- да гасе ефикасно
- да су употребљива за гашење већег броја материја
- да су постојана при чувању и складиштењу
- да не стварају отровне продукте приликом свог распадања или при гашењу
- да не подржавају горење
- да им је начин употребе једноставан
- да нису штетна по људско здравље.

3.1 Мере заштите при гашењу

- заштита од топлоте
- заштита од дима
- мере заштите приликом гашења на висини
- мере заштите приликом евакуације
- мере заштите возила и опреме приликом гашења
- опште
- посебне.

4.1 Противпожарна опрема

- ручни и превозни противпожарни апарати
- подела и намена ватрогасних апарат

- активирање и руковање
- постављање, чување и контрола апарат за гашење пожара.

Дужност и права свих запослених у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца као и ангажованих правних и физичких лица у спровођењу мера заштите од пожара

Дужности и права стручних лица за заштиту од пожара

СТРУЧНО ЛИЦЕ ЗА НЕПОСРЕДНО ОРГАНИЗОВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕВЕНТИВНИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Дужности стручног лица за непосредно организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара, (референт за заштиту од пожара) су следеће:

- Организује, обједињује и усмерава рад са аспекта заштите од пожара.
- Стара се о спровођењу мера заштите од пожара утврђених Законом и другим прописима, Правилима, као и другим општим и појединачним актима из ове области.
- Прати и проучава законске и друге прописе из области заштите од пожара и предузима потребне мере ради усаглашавања рада са тим прописима и унапређивања заштите од пожара.
- Благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака, спречавања нежељених последица и обезбеђења сталне исправности уређаја за аутоматску дојаву пожара.
- Учествује у припреми предлога Правила заштите од пожара, Програма основне обуке запослених, као и других општих аката из области заштите од пожара, а након доношења истих стара се о њиховој доследној примени.
- Врши замену и повлачење дотрајалих, застарелих, неупотребљивих апарат и опреме за гашење пожара, стално у току године, а на њихова места поставља нову и савременију ПП опрему и средства.
- Сарађује са надлежним инспекцијским и другим органима Управе за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова.
- Стара се о потпуном и уредном вођењу свих потребних евидентија из области заштите од пожара.
- Најмање једном месечно путем месечног извештаја, а по потреби и чешће, извештава (одговорно лице) о свим уоченим појавама, променама, недостатцима и проблемима из области заштите од пожара.
- Остварује сталан увид у стање заштите од пожара и безбедности објекта, људи и имовине у њима и благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака и спречавања нежељених последица.
- Стара се о исправности и размештају уређаја, опреме и средстава за гашење пожара.
- У случају избијања пожара, ако је на време обавештен, што пре долази на лице места ради пружања подршке управи у организацији људства, за гашење, евакуацију и спасавање запослених, деце и имовине, до долaska ватрогасне јединице.

- По завршетку локализације и ликвидације пожара, у сарадњи са ПП полицијом и истражним органима МУП-а, непосредно учествује у утвђивању узрока настанка пожара и о томе извештај подноси директору (одговорном лицу).
- Врши основну теоријску и практичну обуку запослених из области заштите од пожара.
- Прати прописе из области заштите од пожара, као и техничка достигнућа из те области у складу са истим предузима и предлаже потребне мере ради унапређења заштите од пожара.
- У случају непосреде опасности од избијања пожара и експлозија, као и елементарних непогода, или других ванредних ситуација, предузима хитне мере за њихово брзо и ефикасно отклањање и забрањује рад на критичним местима.
- Непосредно врши контролу спровођења мера заштите од пожара.
- Обезбеђује одређење књиге и обрасце ради евидентирања контроле апаратца за почетно гашење пожара и других ватрогасних справа и уређаја, односно опреме за гашење, аутоматско јављање или гашење пожара, противпаник расвете и сл.
- Запосленима и деци указује на потребу придржавања прописаних мера заштите од пожара и у складу са тим предузима одговарајуће мере.
- Издаје одобрења за извођење радова заваривања, резања и лемљења на привременим местима. Учествује у примопредаји ових радова, води евиденцију издатих одобрења, као и другу документацију у вези са извођењем радова заваривања, резања и лемљења.
- Прати нове светске трендове, нова научна достигнућа из области заштите од пожара и у току радног века се непрестално усавршава.
- Врши непосредну контролу спровођења утврђених превентивних и наложених мера заштите од пожара.
- Да у случају констатовања одређених неправилности и недостатака због којих постоји непосредна опасност од избијања пожара или експлозије, забрани рад до отклањања истог недостатка.
- Да против запосленог који се не придржава мера прописаних Правилима, који је под дејством алкохола или наркотика поднесе пријаву и проследи је директору основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца ради покретања дисциплинског поступка и утврђивања кривичне одговорности.

3.Доношење Плана евакуације и упутства за поступање у случају пожара.

На основу члана 28. Закона о заштити од пожара Р.Србије („Сл.гласник РС“ бр.111/09, 20/2015.), директор основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, дана 10.10.2017.године, доноси:

План евакуације и упутства за поступање у случају пожара, као и графички приказ просторија основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца која су приказана посебно и биће приложена у делу правила заштите од пожара, а који чине саставни део.

ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ И УПУТСТВА ЗА ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

Овим Планом уређују се организација, поступци и мере за осигурање брзог деловања у односу на настали пожар у основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, примена начина евакуације и спасавања за случај потребе како угрожених лица тако и материјалних добара из просторија основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

Основна школа „Краљ Александар I“ из Пожаревца је у обавези да организује спровођење превентивних мера заштите од пожара с потребним бројем лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара.

Евакуација у смислу овог Плана подразумева организовано и самостално кретање потенцијално угрожених лица ка сигурним местима, коришћењем планираних евакуационих путева и излаза.

Спасавање деце и других лица које самостално не могу напустити ризична места где их је пожар затекао, изводи се организовано увежбаним поступцима и помоћу одговарајуће опреме и средстава.

Евакуација и спасавање се спроводе пре, за време и после настанка пожара којим могу бити угрожени животи и здравље деце, запослених, других лица или материјална добра.

Евакуација

Непосредно угрожена деца и остала лица започињу одмах кретање према сигурним просторијама ван објекта у коме се налази основна школа „Краљ Александар I“ из Пожаревца. У најкраћем могућем времену треба процес евакуације организовати као нормално кретање свих угрожених лица коришћењем евакуацијских путева и излаза. Прописаним ознакама и упутствима треба упозорити на планиране евакуацијске путеве и излазе.

Запослени у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца требају се оспособити нарочито за контролу понашања присутних људи који се по било ком основу затекну у просторијама основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, ради паничних поступака у насталој ситуацији.

Спасавање запослених и других лица организује се и спроводи за најкраће могуће време од стране увежбаних лица као и средствима која су примерена у насталој ситуацији.

Спасавање материјалних добара спроводи се за време и након пожара уз максимално ангажовање увежбаних запослених у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца, као и током акције гашења од стране професионалне ватрогасне јединице.

Остале активности

У оквиру осталих активности могу се навести :

- почетно и касније гашење пожара,
- сигурносни поступци на критичним инсталацијама и уређајима,
- пружање прве медицинске помоћи,
- осигурање простора и одржавање реда,
- санирање настале штете.

ЗАХТЕВИ СИГУРНОСТИ ЗА ЕВАКУАЦИЈСКЕ ПУТЕВЕ И ИЗЛАЗЕ

Извођење, уређење, одржавање и коришћење планираних евакуацијских путева и излаза треба бити тако да је у највећој могућој мери избегнуто нарушавање сигурности присутних особа код настанка пожара.

Најважнији фактор треба обратити пажњу јер се евакуација деце и старих лица спроводи отежано у односу на друге особе.

Евакуациони путеви и излази морају својом дужином и пропусном моћи осигурати напуштање угрожених простора у времену краћем од времена настанка критичних услова за живот и здравље пожаром угрожених лица. Ради повећања сигурности са сваког места унутар објекта свако лице по правилу треба имати могућност избора кретања ка безбедним излазима.

Евакуациони путеви и излази требају бити лако препознатљиви и уочљиви непрекидно током боравка учесника и запослених у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

Обележавање евакуационих путева и излаза обавља се прописаним знаковима постављеним на најуочљивијим местима. За осветљењем знакова треба осигурати непрекидно напајање струјом.

Препознавање евакуационих путева и излаза не сме бити ометано другим предметима или декорацијом.

Планирану ширину евакуационих путева и излаза не сме се током коришћења објекта основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца ничим смањивати нити ограничавати.

Просторије које су пожарно опасне не смеју се граничити са евакуационим путевима и излазима, односно од њих морају бити одвојене.

Врата на евакуационим путевима и излазима морају бити са отварањем у смеру напуштања објекта. Врата морају бити подобна да се у сваком тренутку могу једноставно отворити са стране предвиђеног смера кретања. Врата предвиђена за излажење за случај опасности од пожара морају бити означене за такво коришћење са знаком „Излаз“.

Противпанична светла морају функционисати и без подршке мрежног напона, односно прописаним интезитетом осветљавати путеве у временском трајању од најмање једног сата.

Евакуацијски излази морају водити ка безбедном месту изван објекта, који је доволно велики да прими сва евакуисана лица (зборно место – плато дворишта испред свих објекта школе).

ЕВАКУАЦИЈСКИ ПУТЕВИ И ИЗЛАЗИ ИЗ ПРОСТОРИЈА

„Краљ Александар I“ из Пожаревца

Евакуацијски путеви и излази морају се стално одржавати у складу са наведеним одредбама овог Плана.

Евакуацијски процес се планира у ширим оквирима нормативног регулисања безбедности и здравља деце и запослених.

Тим за безбедност у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца контролише периодично стање евакуацијских путева и излаза и о уоченим променама стања или недостатима одмах извештава директора основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ ПО ЕТАЖАМА

Приземље – хол школе

У зависности од простора у којем је пожар настао користи ће се ходници и излази према главном излазу и помоћни са стране као и излаз на супротном делу или алтернативни излаз.

Управни део

Евакуацију са овог дела вршити искључиво степеништем са леве и десне стране објекта, ка главном улаз-излаз школе у приземном делу, сходно томе да је објекат већих габарита и већег броја деце и људи, вршиће се са чеоне или бочне стране ка излазу. Један излаз се налази на чеоној страни објекта и који води у отворен простор плато паркинг испред објекта, а други у отворен простор плато школског игралишта за децу.

Поступци радника у случају евакуације:

- **Руководилац заштите од пожара или дежурни радник** обезбеђења преноси наредбу за почетак евакуације,
- **Непосредни радници на обезбеђењу** организују спровођење евакуације деце и запослених према утврђеном плану а на основу информације о месту настанка пожара,

- Радници прекидају рад, искључују уређаје са којим рукују и упућују децу се према најближем слободном излазу,
- Радник за одржавање електричних уређаја искључује напајање дела зграде или целе зграде електричном енергијом,

Превентивне мере:

- Запослене треба упознати са планом евакуације у случају настанка пожара, план евакуације поставити на видном месту.
- На упадљивом и лако уочљивом месту у просторији и ходнику треба означити натписом ИЗЛАЗ места односно правце излаза.
- Све излазе у току радног времена држати откључање, задужити радника обезбеђења за њихову брзу и ефикасну употребу у случају потребе.

Раднике обезбеђења опремити са неопходни средствима за спровођење евакуације (рефлекторима, изолационим апаратима и заштитним оделима од високе температуре), ако постоје.

НАЧИН ИЗВОЂЕЊА ЕВАКУАЦИЈЕ И СПАСАВАЊА

- евакуација из просторија на спрату,
- евакуација из просторија сутерена,
- евакуација из приземља, производни погон
- након напуштања објекта, радници крећу се ка одређеном зборном месту.

Дужности руководиоца за време евакуације
Фазе евакуације

- припрема евакуације
- селективна евакуација
- топлотна евакуација.

На свим локацијама се одређује следеће зборно место за окупљање на отвореном простору:

ЗБОРНО МЕСТО БРОЈ 1 је на слободном простору (плато круга између школе) испред објекта школе (код главног улаза).

ЗБОРНО МЕСТО БРОЈ 2 је на слободном простору (плато игралишта) испред објекта. (код главног улаза).

Након окупљања запослени морају :

- мирно сачекати даља наређења и упутства,
- не смеју стварати накнадну панику,
- не смеју се разилазити нити се самовољно понашати,
- не смеју се враћати у објекат док за то не добију одобрење руководиоца евакуације и спасавања да је улаз сигуран.

На зборном месту руководиоци евакуације требају:

- утврдити јесу ли деца, радници и остала лица напустили објекат,

- ако деца и радници нису на броју, предузети акције спасавања,
- обавити координацију даљег деловања с другим руководиоцима евакуације и спасавања и руководиоцем акције гашења,
- организовати пружање прве помоћи повређеним, а теже повређене упутити у болницу.

ИЗНОШЕЊЕ УНЕСРЕЋЕНИХ ОСОБА ИЗ ПОЖАРОМ ЗАХВАЂЕНИХ ОБЈЕКАТА И УКАЗИВАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

1. Тријажа
2. Реанимација (вештачко дисање и масажа срца)
3. Врсте крварења и њихово заустављање
4. Ране и поступци са ранама
5. Врсте опекотина и категорије
6. Трахеотомија
7. Повреде изазване електричном струјом
8. Краш повреде
9. Преломи костију и кичменог стуба (имобилизација и транспорт)
10. Врсте и начини тровања и грва помоћи.

ПОСТУПАК КАДА ЧУЛЕТЕ ПОЖАРНИ И АЛАРМ ДРУГИХ ОПАСНОСТИ

1. Одмах затворите врата и прозоре и напустите просторију.
2. Помозите деци и онима који не могу сами да се евакуишу.
3. При напуштању објекта пратите зелену линију и стрелице до излаза.
4. Не излажите се ризику.
5. Не враћајте се у зграду док то не одобри овлашћено лице.

4. Начин оснапобљавања запослених за спровођење заштите од пожара.

ОБУКА РАДНИКА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Основна обука запослених Члан 53. (Закона о заштити од пожара РС број 111/2009, 20/2015.).

- Основна обука из области заштите от пожара организује се за све запослене, најкасније у року од 30 дана од дана ступања на рад.
- Основну обуку и практичну проверу знања запослених обављају правна лица из члана 56. став 1. овог Закона и лица која раде на пословима заштите от пожара.
- Програм основне обуке доноси послодавац односно руководилац, по прибављеној сагласности Министарства.

Провера знања запослених врши се једном у три године.

Обавезно присуствовање обуци члан 54. (Закона о заштити од пожара РС број 111/2009, 20/2015.).

Запослени су дужни да присуствују обуци и провери знања из области заштите од пожара и да се у раду придржавају прописаних упутстава, упозорења, забрана, мера заштите од пожара, као и да у случају пожара приступе гашењу пожара.

ДУЖНОСТИ РАДНИКА У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА И У ГАШЕЊУ ПОЖАРА

У случају избијања пожара већих размера, елементарних непогода и других облика којима се угрожавају људи и имовина, сви радници су дужни да раде на спречавању, спасавању имовине и угрожених људи, као и на отклањању последица, без обзира на прописано радно време, радно место и квалификацију.

У случају избијања пожара за време радног времена, сваки радник је дужан да свим расположивим средствима, приступи гашењу пожара и исти угаси, ако то може да учини без опасности за себе и другог.

Радници који се у процесу избијања пожара не налазе на раду дужни су да одмах по сазнању о избијању пожара дођу у основну школу „Краљ Александар I“ из Пожаревца и да учествују у гашењу и отклањању последица пожара.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЕВАКУАЦИЈЕ

Сви запослени у основној школи „Моша Пијаде“ из Малог Црнића морају се упознати са садржајем овог Плана, и на прописан начин се оспособити и увежбати за његово евентуално примењивање.

Са садржајем овог Плана потребно је да се на одговарајући начин упознају и остали учесници коришћења основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

Увежбавање спровођења Плана евакуације мора се спроводити бар један пут у 3 (три) године.

У случају настанка пожара у просторијама и објекту у коме се налазе запослени су дужни да:

- одмах приступе гашењу евентуално насталог почетног пожара, са противпожарним апаратима S-6, S-9 или CO2-5, који морају да буду постављени на видном месту и на дохват руке.

У основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца се налази и унутрашњи зидни и спољашњи надземни хидранти који служе за гашење већих евентуално насталих пожара, после искључења електричне енергије у објекту.

ОРГАНИЗАЦИЈА ЕВАКУАЦИЈЕ И СПАСАВАЊА

На основу овог Плана одредиће се:

- руководилац екипе,

- заменик,
- остали запослени.

Руководилац екипе, односно његов заменик руководе целокупном евакуацијом. Након примљеног обавештења или уоченог пожара у зависности од интезитата обавештавају ватрогасно спасилачку јединицу на број телефона **193** и са њом сарађују током санације пожара. Према процени степена угрожености присутних и запослених наређује спровођење евакуације из угрожених зона и координира рад осталих људи који се по било ком основу затекну у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца и контролише извршење евакуације.

Одређује зборно место за евакуисане особе и одлучује о његовом укидању.

Одлучује о начину узбуњивања присутних људи у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

Укључује односно наређује укључивање средстава за узбуњивање, с обзиром на настали догађај, прописаним знацима.

Извештава и сарађује током евакуације са директором основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

Запослени у случају избијања пожара, а по налогу екипе за евакуацију и спасавање или на знак узбуне дужни су:

- учествовати и подржавати организовани евакуацијски процес,
- придржавати се свих наређења датих особа задужених за евакуацију,
- задржавати се на утврђеном зборном месту до обавештења о распуштању,
- током евакуације извршавати наређења задужених особа за евакуацију.

НАЧИН ДАВАЊА УЗБУНЕ

Наредбу за узбуњивање даје директор основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца или овлашћени запослени радници.

Јавна Предузећа, Установе која се обавештавају у случају изненадног нежењеног догађаја су:

- МУП РС Полицијска управа Пожаревац на бр.тел. **192**
- Одељење за ванредне ситуације – ВАТРОГАСЦИ СПАСИОЦИ одељење у Пожаревцу на бр.тел. **193**
- Хитна помоћ бр.тел. **194**.

ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

Када се у објекту примети почетан пожар, од стране запослених радника или лица која се по било ком основу налазе у објекту, њихова дужност је да приступе гашењу почетног пожара, али једино тако да приликом гашења не доведу у опасност свој или туђи живот.

Објекат мора бити снабдевен ручним противпожарним апаратима за почетно гашење пожара (преносним и превозним), сходно величини и пожарном оптерећењу објекта.

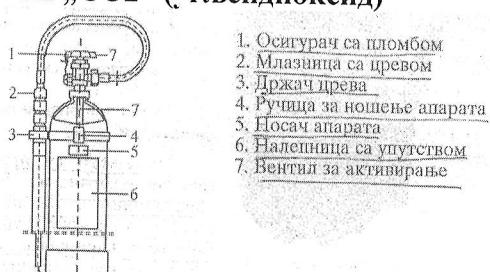
Ватрогасна опрема (противпожарни апарати, хидрантска мрежа, ручни јављачи пожара...) морају бити јасно означени и постављени на видном месту,

технички исправни и контролисани у законском року од стране овлашћене установе-сервиса.

Када запослени примети почетни пожар узима противпожарни апарат и по упутству га активира, усмерава у правцу пожара и започиње гашење.

Упутство за коришћење противпожарних апаратова:

- Тип „S“ (суви прах)
  - донети апарат до места пожара
  - извући сигурносни осигурач покретне ручице на капи апаратова
  - дланом ударити горњу покретну ручицу до краја
  - сачекати од 3 до 5 секунди
  - уперити млазницу ка пожару и притиснути горњу ручицу
  - млазом праха прекривати запаљену површину све док се пожар не угаси
- Тип „CO₂“ (угљендиоксид)

Сл. 98. Ручни апарат тип "CO₂"

- донети апарат до места пожара
- уперити млазницу апаратата према пожару
- одврнути вентил на боци улево до краја
- млазом гаса CO₂ деловати на запаљене површине док се пожар не угаси.

Ако је пожар већих размера, таквих да запослени није у могућности да га сам угаси, искључује електричну енергију и позива, што хитније, ватрогасно спасилачку јединицу на број телефона 193.

На излазном путу објекта мора постојати паник светиљка која ће означавати „Излаз“, и која мора да функционише и приликом електричне енергије.

У случају потребе евакуације из објекта запослени и деца у објекту мора без панике, у што краћем временском интервалу и на безбедан начин, да лица која се налазе у објекту упути ка излазу.

Сва лица морају најкраћим, безбедним путем да напусте објекат и склоне се на слободан и сигуран простор.

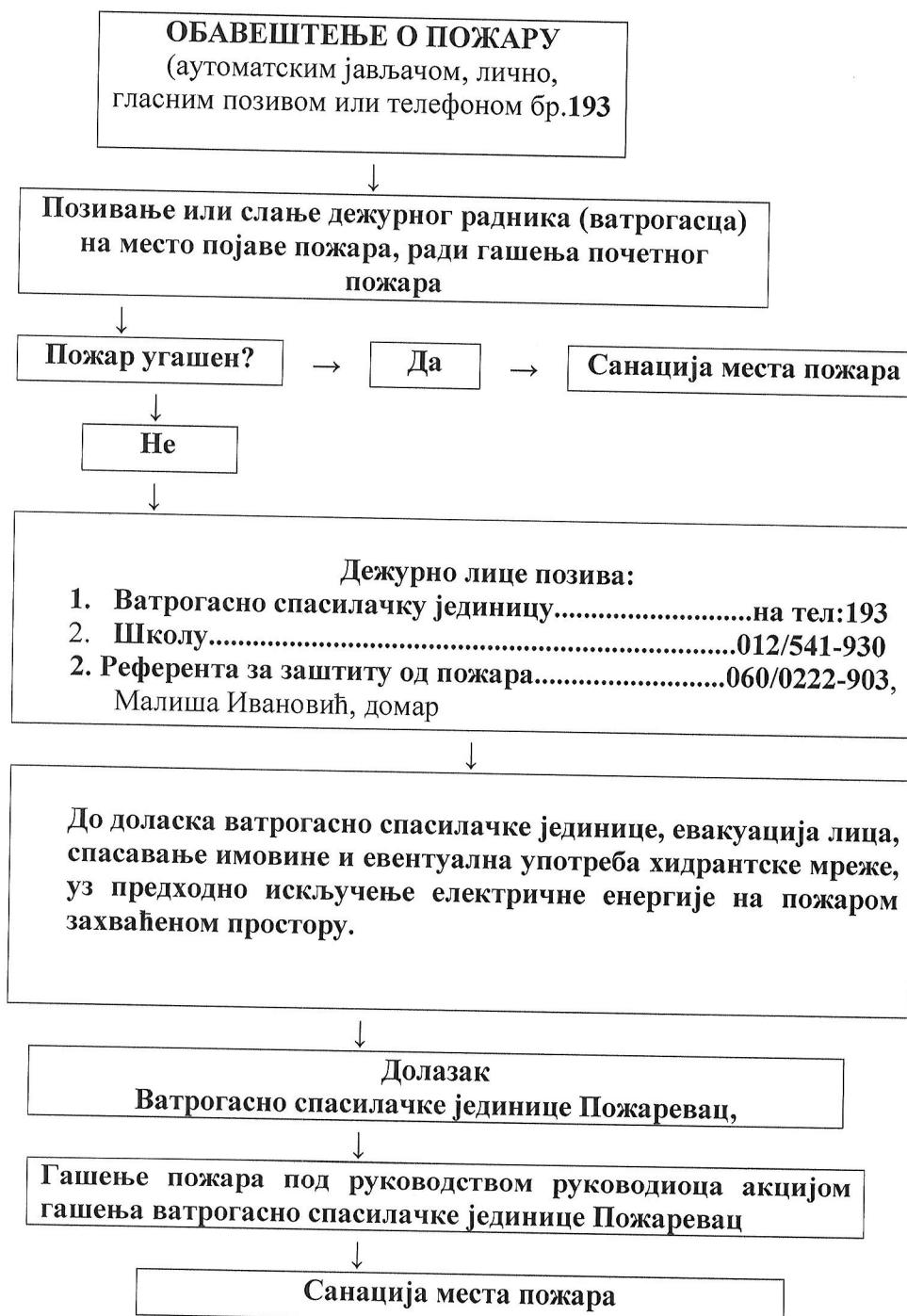
Излази и пролази који служе за евакуацију морају бити од негоривог материјала.

ПОСТУПАК КОД ОСТАЛИХ ОПАСНОСТИ

1. Без панике узбунице остале раднике и децу,

2. поступите по плану на свом радном месту и технолошком поступку код искључења машина и уређаја у локалима.

АЛАРМНИ ПЛАН У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

5.Права, обавезе и одговорности запослених за спровођење превентивних мера заштите од пожара

Нормативно уређивање заштите од пожара

- a) Правила заштите од пожара.
(Најзначајније одредбе Правила заштите од пожара).
- б) Програм основне обуке запослених радника из заштите од пожара.
- в) План заштите од пожара.
- г) План евакуације и упутство за поступање у случају пожара
(Објашњење и разрада из текстуалног дела Плана евакуације, као и графичког приказа тумачење симбола и знакова).
- д) Организовање послова заштите од пожара у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца.
- ђ) Остале нормативна Акта заштите од пожара донета од стране Закона о заштити од пожара директора основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

Карактеристике прописа и норми заштите од пожара

- a) Закон о заштити од пожара
- б) Регулативна заштита од пожара посебним прописима и нормама.

Превентивне мере заштите од пожара

- а) Уређаји, опрема и средства за заштиту од пожара и гашење пожара
- б) Уређаји и инсталације за отварање, дојаву и гашење пожара
- в) Електричне, гасне, вентилационе, топлотне и друге инсталације
- г) Смештај чврстог запаљивог материјала
- д) Ватрогасне страже (појам, организација, обавезе запослених).

Обавезе и спровођење мера заштите од пожара

- а) Директор, или запослено лице које он одреди
- б) Лице задужено за материју заштите од пожара
- в) Запослени
- г) Права и обавезе осталих лица.

Одговорност за неспровођење мера заштите од пожара

- а) Дисциплинска и материјална одговорност запослених
- б) Прекрајна одговорност запослених
- ц) Кривична одговорност запослених.

6. Прорачун максималног броја људи који се могу безбедно евакуисати из објекта.

Узимајући у обзир све карактеристике принудне евакуације, евакуацију треба организовати на начин да сва присутна лица у објекту буду доведена до сигурних простора пре настанка критичних услова.

Да би се обезбедила сигурна евакуација из угрожених простора, потребно је ограничiti максималне дозвољене дужине евакуационих путева, на основу допуштеног времана евакуације. Ово време се одређује рачунским поступком у зависности од критичних температуре или критичних концентрација отровних гасова(CO, CO₂, SO₂, ...) или применом иностраних норми (домаће не постоје), у којима су назначене потребне мере евакуационих пролаза и излаза.

Прорачун евакуације је потребан да би се проверило време евакуације и пролазност коридора за евакуацију.

С обзиром да пословни простор (просторије школе) поседује по 1 или више улаз-излаза, кога чине једнокрилна и двокрилна врата ширине 0,75, 0,80, 0,85, 0,90 и 1,60 м, а највећи број особа који се у једном тренутку могу наћи у овом простору је од 10 до 1000 (рачунајући запослене и децу), може се закључити да предвиђени број и ширина излаза за пословни простор из свих школа задовољавају.

С обзиром да је за пословни простор у приземљу предвиђен излаз ширине 1,60, 0,90, 0,85, 0,75 м, може се закључити да број и ширина излаза из школе задовољава и одредбе овог стандарда, происане прорачуне и стандарде.

За одређивање потребног броја и ширине излаза, примењена су два различита критеријума и доказано је да изабрани број и ширина излаза из пословног простора у приземљу објекта (просторија школи) задовољавају оба критеријума школа где су већи капацитети запослених и деце.

Класификација објекта на основу ТР 21, према броју лица која бораве у основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца и површини пожарног сектора-а:

Број особа	до 20	21 до 50	51 до 100	101 до 300	301 до 700	701 до 1500	1501 и више
Класа Р	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄	P ₅	P ₆	P ₇
A (m ²)	<400	<800	<1200	<1600	<2000	<2500	<3000

Просторије управне зграде спада у класу P₆.

Прорачун по 1 објекту школе:

Време евакуације из свих просторија у објекту основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца у најкраћем могућем случају управни део за 50 лица:

$$T = \frac{6}{0,9 \times 1,6} + \frac{50}{0,6} = 87,49 \text{ sek.}$$

Време евакуације из свих просторија у објекту основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца у најнеповољнијем случају управног дела:

$$T = \frac{D}{BK} + \frac{L}{V} = \frac{50}{1,5 \cdot 1,6} + \frac{50}{0,6} = 104,16 \text{ s} = 1,44 \text{ min}$$

Прорачун 2 по целокупан објект школе:

Време евакуације се може израчунати по обрасцу:

$$T_{\text{евак.}} = \frac{P}{B \times K} + \frac{L}{V} \text{ (sek)}$$

При чему је:

T – евак.-време евакуације у секундама

P – број људи у објекту

B – ширина излазних врата на објекту

K – коефицијент пролаза особа

L – укупна дужина пута у метрима

V – брзина кретања је око 0,6 m/sec за сваку особу

Време евакуације из свих просторија у објекту основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца у најкраћем могућем случају за цео објекат.

$$T = \frac{6}{0,9 \times 1,6} + \frac{25}{0,6} = 45,6 \text{ sek.}$$

Време евакуације из сала, учионица целог објекта школе у најнеповољнијем случају

$$T = \frac{D}{BK} + \frac{L}{V} = \frac{800}{1,5 \cdot 1,6} + \frac{234}{0,6} = 723 \text{ s} = 12,05 \text{ min}$$

Остали прорачуни и графички прилози биће приказани у главном Пројекту заштите од пожара, а на коју се треба прибавити сагласност надлежног органа.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

У основној школи „Краљ Александар I“ из Пожаревца, треба да се налази бар један примерак овог Правила заштите од пожара и да буде доступан сваком запосленом раднику, како би радници могли да се упознају са његовим садржајем, а што би им користило на радном месту.

Новопримљени запослени радници, пре распореда на радно место, треба да буду упознати са одредбама ових Правила заштите од пожара, а посебно са оним одредбама које се односе на њихова права, дужности и обавезе као и на радно место на којем ће радити.

Разна упозорења, упутства и остали акти који се односе на опасност и заштиту при раду и заштиту од пожара, а у вези су са обављањем посла на одређеним радним местима, као и одређеним средствима рада, а који се издају ради заштите живота и здравља, као и избегавање здравственог оштећења радника, морају да буду доступни радницима и свим запосленима као и новопримљеним или распоређеним радницима на радна места на која се ове заштитне мере односе.

За спровођење одредаба овог Правила заштите од пожара и правовременом упознавању запослених радника са заштитним мерама на појединим радним местима, брине се и одговоран је директор основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, као и запослено лице које директор одреди и нормативно задужи за обављање послова заштите од пожара.

До сада издата упутства, правила, посебне мере и друга акта која се односе на спровођење мера заштите од пожара, важе и након доношења овог Правила заштите од пожара, ако нису у супротности са одредбама Правилника заштите од пожара и важећим техничким прописима и Законима.

Сва постојећа ватрогасна средства, уређаји и опрема која се налази у употреби и на залихама, мора да се искористи до краја по одредбама општих аката који важе до ступања на снагу овог Правила заштите од пожара.

Доношењем овог Правила заштите од пожара, за поједине врсте радова, важе упутства издата до сада, као и акта за спровођење мера заштите од пожара који су у сагласности са одредабама и члановима Правила заштите од пожара основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

УСВАЈАЊЕ И ПРАВОСНАЖНОСТ ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Одлука о усвајању Правила заштите од пожара мора бити усвојена на седници школског одбора и потписана од стране Председника Школског одбора основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца, као и оверена печатом.

Правила заштите од пожара се почињу примењивати осмог дана од дана објављивања на огласној табли основне школе „Краљ Александар I“ из Пожаревца.

У Пожаревцу дана,
10.10.2017. године.

